

Poročila in ostalo - Reports and More

Poročilo o aktivnostih Slovenskega geološkega društva v letu 2021

Branka BRAČIČ ŽELEZNIK

JP VOKA SNAGA d.o.o., Vodovodna cesta 90, SI-1000 Ljubljana, Slovenija;
e-mail: branka.bracic.zeleznik@vokasnaga.si

Leto 2021, je bilo jubilejno leto Slovenskega geološkega društva, ki je praznovalo 70 let delovanja. 1. junija 1951 je bil ustanovni občni zbor, na katerem so bila sprejeta pravila delovanja Geološkega društva v Ljubljani ter izvoljen redni in nadzorni odbor ter častno razsodišče.

V prvih letih delovanja je bil poudarek na organizaciji predavanj, kjer so se reševali različni geološki problemi, tako praktični kot teoretični. Februarja 1952 je društvo štelo 27 rednih članov. Prvi geološki kongres v Ljubljani pa je društvo organiziralo leta 1954.

Ker se ob obletnicah in svečanih dogodkih radi lepo oblečemo in uredimo, smo tudi Slovenskemu geološkemu društvu ob praznovanju namenili novo grafično podobo. V januarju 2021 smo razpisali natečaj za novo grafično podobo. Prispelo je 14 predlogov izmed katerih smo izbrali predlog Ane Tiane Bauman.

Sl. 1. Zmagovalna ideja natečaja za nov logotip Slovenskega geološkega društva.

Osnovni predlog smo v sodelovanju z oblikovalko Natašo Kastelic, Designa studio razvili do končne oblike.

Sl. 2. Logotip, ki vsebuje jubilejno številko

Sl. 3. Nov logotip

V oblikah logotipa so posamezni geološki elementi:

- Spirala: predstavlja življenje. S spiralo geologi ponazarjamo geološko zgodovino oziroma geološki čas. V njej se skriva pomen rojstva in celotnega razvoja Zemlje. Spirala je tudi pogosta oblika fosilov, ki nam govorijo o življenju v preteklosti. Ti se ohranijo v sedimentnih kamninah, najpogostejših kamninah Slovenije.
- Gorstvo: predstavlja Alpe z osrednjim simbolom Triglava kot enega od najpomembnejših nacionalnih simbolov Slovenije. Oblika ponazarja tudi minerale, glavne gradnike kamnin. Poševni deli različnih odtenkov zelene barve ponazarjajo plasti, ki so zamaknjene ob prelomih (bele črte).
- Jama: prazen prostor z nakazanimi kapniki. Predstavlja enega najbolj tipičnih in poznanih podzemnih elementov krasa. To je tudi eden od najpomembnejših geoloških fenomenov slovenskega ozemlja.
- Voda: osnovni vir življenja je skrita v osnovni obliki logotipa, ki ima obliko kapljice
- Planet Zemlja: osrednji del logotipa je krog, ki je tudi jedro spirale. Gre tudi za potovanje od globin morja (fosil v spirali) do višav gora (Alpe – Triglav).

V počastitev 70 let delovanja Slovenskega geološkega društva smo izdali devet **priložnostnih znamk z geološkimi motivi**, ki pokrivajo različna področja geologije: megalodontna školjka v Dolini Jezera v Lužnici, rudistna školjka Pironaea buseri, Stalagmit z več vrhovi in raznobarvnimi stalaktiti iz Zgornjega Tartarusa v Postojnski jami, Ivanjševski vrelec, Prevrnjena guba na Travniku, kristali vulfenita, korita Mostnice, kombajn za pridobivanje premoga in izkopno čelo vzhodne cevi Karavanškega tunela.

Sl. 4. Korita Mostnice

Sl. 5. Stalaktiti iz Zgornjega Tartarusa.

Sl. 4. Megalodontna školjka

Sl. 5. Ivanjševski vrelec

Sl. 6. Rudistna školjka

Sl. 7. Prevrnjena guba na Travniku

Sl. 8. Izkopno čelo vzhodne cevi Karavanškega tunela

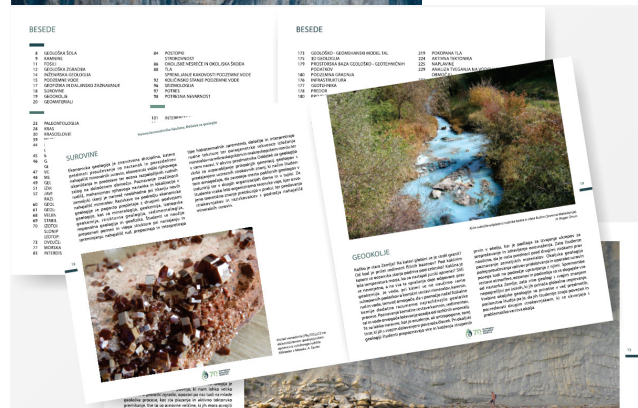
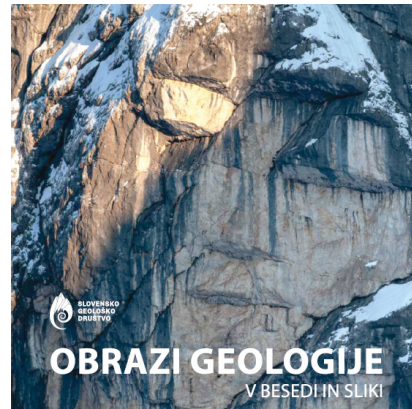
Sl. 9. Kristali vulfenita

Sl. 10. Kombajn za pridobivanje premoga

Vse **znamke** je mogoče, posamezno ali v kompletu naročiti in kupiti (anja.torkar@ntf.uni-lj.si).

V počastitev 70 let delovanja Slovenskega geološkega društva smo izdali knjigo **70 obrazov geologije**. Knjiga je rezultat sodelovanja 102 geologov, ki so prispevali 110 besed, ki jih označujejo kot geologe ali kaj je za njih geologija. Besede poudarijo in pojasnijo številne lepe fotografije, ki bogatijo knjigo. Tudi knjigo lahko naročite in kupite (anja.torkar@ntf.uni-lj.si).

Sl. 11. Vpogled v knjigo Obrazi Geologije

Tudi leto 2021 je bilo v znamenju epidemije koronavirusa, zato smo 1.6.2021 v počastitev 70 let delovanja Slovenskega geološkega društva organizirali dogodek preko zoom portala. Na slavnostnem dogodku smo imeli nagovor povabljenih govornikov, predstavili zgodovino društva, nov logotip, novo številko glasila društva **PRELOM** in priložnostne znamke z geološkimi motivi.

V letu 2021 smo pričeli z organizacijskimi aktivnostmi za 6. slovenski geološki kongres, ki bo od 3. 10. do 5. 10. 2022 v Rogaški Slatini s temo »Vedeti (ne)vidno – vloga geologije v naši družbi«. Sestavili smo organizacijski odbor in znanstveni svet. Izdelan je bil logotip kongresa in postavljena spletna stran ([6. slovenski geološki kongres 2022 \(geo-zs.si\)](http://6.slovenski-geoloski-kongres2022.geo-zs.si)).

Zelo aktivni so bili člani skupine za **promocijo geologije**. Na področju **Učnih načrtov** so predstavnikom skupine za geografijo in biologijo Zavoda republike Slovenije za šolstvo predstavili osnutke idejne prenove geoloških vsebin v učnih načrtih.

Napisali so številne **strokovne članke in pripevke** ter sodelovali **na konferencah**.

V septembru so v Idriji izvedli **Dan geologije** za učence 7. razredov OŠ Idrija, OŠ Spodnja Idrija, OŠ Črni vrh nad Idrijo in OŠ Cerčno,

Člani so sodelovali tudi na naravoslovnih dneh. V juniju na naravoslovnem dnevu »**Zakaj geologija?**« za učence 9. razredov OŠ Železniki. V oktobru jih je pot ponovno zanesla v Železnike, kjer so sodelovali na naravoslovnem dnevu za učence 9. razredov OŠ Železniki z naslovom »**Geologija v mestu?**«. V novembru pa je bila v Piranu delavnica »**Minerali in kamnine**« za otroke 6. razreda OŠ Cirila Kosmača Piran.

Za OŠ Stična je bila v septembru v Termah Čatež organizirana delavnica. Člani so sodelovali na Znanstivalu v Ljubljani (Vrt eksperimentov: geološka delavnica **Voda-skrito bogastvo Slovenije**) in Koliščarskem dnevu.

Člani so izvedli tudi vrsto **izobraževanj** v sklopu Programov profesionalnega usposabljanja.

Tudi člani **sekcije za geokemijo** so bili v letu 2021 aktivni in so v preteklem letu nadaljevali z delom začrtanim že v preteklih letih. Raziskovali so vplive antropogenih dejavnosti na okolje v odvisnosti od naravnih geoloških danosti. Težišče je bilo na področju okoljske geokemije potencialno škodljivih snovi, ki je pomembno in hitro razvijajoče se področje geologije oziroma geokemije povsod po svetu. Namen raziskav je preučiti vire, transportne poti ter usodo potencialno škodljivih snovi v geološko različnih, neobremenjenih in onesnaženih okoljih. Glede na epidemiološke razmere v letu 2021 ni bilo predavanj in skupnih dogodkov.

Člani **sedimentološke sekcije** so v letu 2021 izdelali so tabelarnični pogled slovenskih formacij za zgornji paleozoik in trias

V letu 2021 smo oživili aktivnosti v povezavi z **geološkimi stolpci**. Pripravili smo idejne zasnove in izvedli kreativno produkcijo sodelovanja študentov pri predmetu Programiranje interaktivnih medijev, Katedre za informacijsko in grafično tehnologijo (Oddelek za tekstilstvo, grafiko in oblikovanje) in predmetu Geologija v šoli (oddelek za geologijo).

Sl. 12. Utrinki z Dneva geologije v Idriji.

Slovensko geološko društvo, kot član Evropske zveze, sodeluje v petih evropskih projektih Obzorje 2020 (Horizon 2020).

V letu 2021 so se nadaljevale aktivnosti na projektu **ENGIE** – Vzpodbujanje deklet za izbiro poklica geoznanstvenice (*Empowering Girls to become the geoscientists of tomorrow*).

Na 25. Posvetovanju slovenskih geologov je bil projekt predstavljen s prispevkom:

Žvab Rožič, P. **ENGIE** - vzpodbujanje deklet za izbiro poklica geoznanstvenice. V: Rožič, B. (ur.): Razprave, poročila = Treatises, reports: 25. posvetovanje slovenskih geologov = 25th Meeting of Slovenian Geologists. 25. posvetovanje slovenskih geologov = 25th Meeting of Slovenian Geologists, Ljubljana, october, 2021. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta, Oddelek za geologijo, Geološki zbornik, 26, str. 157.

V časopisu projekta "ENGIE magazine" je bil objavljen prispevek: Valand, N., Brajkovič, R. & Žvab Rožič, P.: RockCheck app - when the rocks make sense. <https://www.engieproject.eu/2021/02/16/rockcheck-app-when-the-rocks-make-sense/>

Projekt je bil predstavljen na dnevu odprtih vrat na Univerzi v okviru projekta **Noč Moč. 24. 9. 2021**

V letu 2021 smo v okviru projekta **CROWD THERMAL** (Sodelovanje družbe pri razvoju geotermalnih projektov z uporabo alternativnih virov financiranja (*Community-based development schemes for geothermal energy*)) poskušali izpolniti bazo ((Meta-database of geothermal projects for alternative finance), vendar nismo uspeli identificirati primernih projektov, ki bi iskali skupnostno financiranje. Še naprej smo vzdrževali projektno stran v slovenskem jeziku ter preko spletnih kanalov vabili deležnike na dogodke, ki jih je organiziral projekt. 8. oktobra 2021 smo predstavili tematiko projekta s postrom na 25. posvetovanju slovenskih geologov: Rman, Nina. Razvoj geotermalnih projektov z množičnim financiranjem - projekt Crowdthermal. V: Rožič, B. (ur.): Razprave, poročila = Treatises, reports: 25. posvetovanje slovenskih geologov = 25th Meeting of Slovenian Geologists. 25. posvetovanje slovenskih geologov = 25th Meeting of Slovenian Geologists, Ljubljana, october, 2021. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta, Oddelek za geologijo, 2021. Str. 105-106. Geološki zbornik, 26.

V letu 2021 žal ni potekalo nič aktivnosti v sklopu projekta **ROBOMINERS** – Razvoj bio-navdihnjenega robotskega rudarja (*Resilient Bio-Inspired Modular Robotic Miner*), ker je nosilec projekta imel zaradi Covid-19 situacije precej otežene delovne razmere. Poleg tega pa tudi diseminacija samega projekta ni bila toliko aktivna kot v letu 2020 (ni bilo obvestil za javnost oz. press release).

V letu 2021 smo v sklopu projekta **REFLECT** (Redefiniranje lastnosti geotermalnih tekočin v ekstremnih pogojih (*Redefining geothermal fluid properties at extreme conditions to optimize future geothermal energy extraction*)) zbrali podatke iz 48 vrtin, o 27 termalnih vodah, 14 jedrih in 6 tipih geotermalnih vodonosnikov, ki so o bili vključeni v evropski atlas tekočin in predstavljajo pogoje v Sloveniji. Maja 2021 smo se udeležili webinarja 'Geothermal Energy in Turkey'. Pripravili smo seznam deležnikov, katerim smo redno pošiljali obvestila in vabila na projektne spletne dogodke. Vzdrževali smo predstavitev projekta na spletnih straneh SGD in GeoZS.

V okviru SGD deluje Slovenski nacionalni odbor **INQUA (SINQUA)**, ki povezuje raziskovalce kvartarja in skrbi za pretok informacij med slovensko in mednarodno kvartarno znanstveno sfero. Glavni cilj je napredek na področju kvartarnih znanosti, pri čemer si prizadevamo za interdisciplinarno zastopanost članov in večje medsebojno sodelovanje. Vpeti smo v aktivnosti INQUA komisij in fokusnih skupin, sodelujemo pri organizaciji znanstvenih srečanj in delavnic.

V letu 2021 je bilo največ aktivnosti v okviru SINQUA namenjenih organizaciji mednarodnega znanstvenega srečanja »6th Regional Scientific Meeting on Quaternary Geology: Seas, Lakes and Rivers¹«, ki je potekal med 27. in 30. septembrom pod okriljem INQUA ter v sodelovanju s Hrvaškimi nacionalnim odborom INQUA ter drugimi slovenskimi, hrvaškimi in italijanskimi raziskovalnimi ustanovami. Kot vodilni organizatorji smo člani SINQUA organizirali srečanje, ki je potekalo v hibridni obliki: preko spleta ter v živo v Ljubljani v Atriju ZRC SAZU. Tridnevnega srečanja se je udeležilo približno petdeset kvartarnih raziskovalcev iz devetih držav. Prva dva dneva srečanja sta bila posvečena znanstvenim sekcijam ter plenarnim predavanjem, zadnji dan srečanja pa je bil posvečen virtualnim ekskurzijam. Po srečanju je bila izdana knjiga povzetkov²,

¹ Spletna stran srečanja: <https://www.geo-zs.si/rmqg/>

² Knjiga povzetkov: https://www.geo-zs.si/PDF/Monografije/6thRMQG_BookOfAbstracts.pdf

v pripravi pa je tudi posebna številka znanstvene revije »Quaternary«³. Poročili s srečanja sta bili objavljena v »Quaternary Perspectives«⁴ ter v »Geologiji«⁵.

Poleg tega smo v letu 2021 sodelovali tudi v aktivnostih INQUA komisij in fokusnih skupin. Predstavniki SINQUA je sodeloval na spletnih sestankih, volitvah in pri odločanju mednarodnega Sveta INQUA. Kot člani INQUA smo nadaljevali sodelovanje pri oblikovanju skupnih aktivnosti v okviru različnih komisij. Člani SINQUA smo vpeti v aktivnosti komisij CMP (Coastal and Marine Processes), PALCOM (Paleoclimates), SACCOM (Stratigraphy and Chronology) in TERPRO (Terrestrial Processes, Deposits and History).

V okviru CMP komisije smo v 2021 nadaljevali z vodenjem aktivnosti v okviru štiriletnega projekta NEPTUNE⁶, kjer članica SINQUA sodeluje kot ena od vodij projekta. V okviru projekta smo v 2021 vodili sekcijo na vEGU21, organizirali mednarodno dvodnevno spletno konferenco (v sodelovanju z INQUA fokusno skupino SPLOSH), ter preko spleta pripravili letno srečanje projekta. Poleg tega smo v okviru projekta sodelovali pri pripravi posebne številke INQUA znanstvene revije »Quaternary International«, ki bo predvidoma izšla v 1. polovici 2022. V letu 2022 izvajamo serijo šestih mesečnih seminarjev na temo spreminjanja morskih in priobalnih okolij s predavanji uveljavljenih znanstvenikov. V jeseni nameravamo izvesti prvo letno srečanje projekta v živo. V okviru SACCOM komisije smo se v letu 2021 udeležili dveh spletnih srečanj »INQUA-SEQS 2021 Meetings on Middle Plei-

stocene Stratigraphy«. V okviru TERPRO fokusne skupine »Terrestrial Processes Perturbed by Tectonics« smo se v letu 2021 udeležili uvodnega znanstvenega srečanja v okviru projekta EDITH – »From Earthquake Deformation to Seismic Hazard Assessment«, katerega cilj je izmenjava znanja o potresnem ciklu za namene ocene potresne nevarnosti. O aktivnostih v sklopu komisij ter v okviru SINQUA smo poročali v INQUA novičniku »Quaternary Perspectives«.

In še nekaj zanimivosti!

V letu 2021 je imelo Slovensko geološko društvo 82 članov.

V letu 2021 smo izdali glasilo društva PRELOM, ki nadaljuje tradicijo glasila, ki ga je društvo izdajalo pred leti.

Glasilo smo natisnili, dosegljivo pa je tudi na spletni strani društva v pdf datoteki. [Glasilo Slovenskega geološkega društva \(slovenskogeolokodrustvo.si\)](https://www.geolokodrustvo.si)

Načrti za leto 2022?

Veliko energije in časa bo usmerjene v organizacijo in izvedbo **7. slovenskega geološkega kongresa**.

Člani Sekcije za promocijo geološke znanosti bodo nadaljevali z aktivnostmi pri pripravi kataloga profesionalnih posodobitvenih programov in vključevanjem študentov v izvedbo geoloških delavnic.

V letu 2022 se nadaljuje delo na projektih EN-GIE, CROWD THERMAL, REFLECT in ROBO-MINERS.

Članarino za leto 2022 smo povečali, tako je sedaj za člane 20 EUR, za študente pa 10 EUR. Vabljeni, da podaljšate članstvo oziroma postanete član.

Vabim vas, da obiščete spletno stran društva www.geolokodrustvo.si, kjer lahko spremljate aktivnosti društva.

SREČNO!

*Branka Bračič Železnik
(predsednica Slovenskega geološkega društva)*

³ Spletna stran posebne številke: https://www.mdpi.com/journal/quaternary/special_issues/6th_RMQG

⁴ Stran 17 na povezavi <https://www.inqua.org/media/uploads/QP31%20Dec%202021.pdf>

⁵ Poročilo: <https://www.geologija-revija.si/index.php/geologija/article/view/1823/1889>

⁶ Spletna stran projekta: <http://dist.altervista.org/neptune/index.html>